

M. N. MUSEUM KÖNYVTÁRA
N. I. K. Könyvtár
Vasárnapi lapján I.
1005. 27p. 82

ALSÓLENDVAI HIRADO

Előfizetési ára Egész évre 8 K Fél évre 4 - Negyed évre 2 - Egyes szám ára 20 fillér	Felolvasó szerkesztő, lapfajlagos és kiadó: BALKÁNYI ERNŐ. MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.	Hirdetések egyezség szerint. A nyilteér soronként 1 korona. Kéziratokat nem adunk vissza
--	--	--

Uj év.

Uj esztendő külsőbőre lépett az emberiség. Sok eseményével, zivatarával, lehetőleg kevés derűjével, bűnével, hazugságaival és igazságaival elmúlt az ó-esztendő, hogy elfoglalja helyét az ifju, fehér, hőtiszta uj esztendő.

Ez a kép merő fel évről-évre az emberi lélekben, valahányszor: sirjába dől egy esztendő, hogy megszülessék a másik. Pedig hazug, hamis ez a kép, mert az idők végtelenében nincs elosztottság és minden elmúlt év ráúti a maga bélyegét a következőre. Hiszen ebben rejlik a fejlődés, az örökös evolúció törvénye, ez a szervezeti működés szabálya.

Az uj esztendő fehér fátlyoköntését, amelylyel a költőiség a születő év ártatlan tisztaságát akarja lelezni, sárral fűcskendezi az elmúlt év szennye, vagy aranyörzsökkel hinti be az elmúlt erénye. Folytatjuk tehát az életet a maga minden hazugságával, igazságával, bűnével, erényével, viharával és kevés derűjével.

Az új év, ez a naptári dátum csupán az élet kettős könyvtárának mérlegét jelenti, amelyet az ember átír a másik oldalra. Az újév csak bizonyos eredmények, bizonyos számok összeírásának fix ideje, valami terminus-féle, amelyen az ember önmagának beterjeszti a maga élete folyásának részlet — számláját.

De ez a terminus éppen azért fontos.

Mert alkalmat ad az embernek arra, hogy elméldéjkék a maga életének egy kis periódusa fölött, alkalmat ad arra, hogy lesztírje magának az események, elmények tanulságait, amelyeket okos könyvtellel az uj évrnek törzslapján a nyereségek számlájára írhat.

Hát huzzuk meg mi is az elmúlt esztendő mérlegének vonalát. Lássuk, mik azok a tanulságok, amelyek a következő esztendőben, az újban, amely ime ránk köszöntött, segítségünkre lehetnek az élet megvívásában.

Az elmúlt esztendő sok tanulsággal szolgál. Mi általános eredményeket vonunk le. A maga szűkebb körébe szorított érdekvonalaik között végezze el mindenki a magát, a mi célunk, amelyek ennek a szegény országának, ennek a szerencsétlen magyar társadalomnak, ennek a sokat hánytatott és most is izgalomban élő nemzetnek szolgálhatnak okulásul.

Az elmúlt év társadalmi, politikai törekvéseinek harcvonalaiban az anyagi, gazdasági megerősödésnek elvét látjuk diadalmasan előrenyomulni. Nem gyakorlatilag ugyan, de teoróriában. Hát ez az! Gazdaságilag, anyagilag megerősödni znyitit tesz, mint biztosítani, egy örök élet alapfelvételét. Mi meg ez évben csak az elméletig jutottunk el. Az elméletig, amely mint a közszükség érzése nyilatkozott meg egy hatalmas társadalmi óhajban. De is valamit!

Mert voltak idők, — óh, még nagyon

közél vannak hozzánk — amikor ezt az elméletet azzal a magyar góggel, amely évszázadok öröksége gyanánt maradt ránk, mélységesen lenéztük. Ma már edzők a gondolatot és annak rendkívül horderejét és most már megvan a remény arra, hogy előbb, vagy utóbb a praktikus térére, megvalósítás stádiumába visszük az elméletet.

Az elmúlt év közéleti és szorosan vett társadalmi harcaiban a gazdasági megerősödés kérdését erősen komplikálták bizonyos politikai tekintetek. Ezek a politikai tekintetek mint erős akadály merültek fel ez eminenter fontos nemzetéleti kérdésnél. Ugy ráfontottak, naút a friss, gyöngye törzsre a parabéta folyandár.

Sajnos ugy áll ma a helyzet, a politikai tekintetek förtosabbak nálunk minden-nél a világban. De ez nem jelent semmit, főképp nem jelentheti azt, hogy tekintet nélkül minden tekintetre ne lehessen ez a szegény országot erős anyagi, gazdasági alapokra fektetni. Okos, körültekintő, gazdaságos munkával el lehet érni azt, hogy a gazdasági, anyagi fejlődés medrére tereljék a nemzetéletet. Ha nem lehet a várat belülről erősiteni, erősítsük meg kívülről. Aztán jönni fog a többi. — Semmi kishitűség! Ez a nemzet nagy szerepe van hivata. És bárhog is elzárjuk az anyagi boldogulás feltételeitől, élni fog, mert élnie kell. Ha leverik, újra talpra áll, még nagyobb erővel, mert ez a föld, ez a drága, vörrelöntött magyar föld önti bele az erőt.

Amit álmodtunk.

Amit álmodtunk: elfeledtük.
Amit szeretünk: megutáltak.
Amiben hitünk: megcsalt minket.
O ez a sorsot, dehogyan vártuk.
És most borsolyunk egyedül.
Tévelygünk elint a kőzta felhő
És nem tudjuk minni már,
Hogy a mai napunk ujra fejlő.
A mi napunk leáldozott.
A mi sorsunk hajnalnaln.
Az üdvöt meg nem leljük többé,
Mikor már minden veszve van.

KÁDÁR ELEMÉR.

A Magyar Remekírók új sorozata.

Három éve indította meg a Franklin-Társulat a magyar irodalom remekíróinak nagyszabású gyűjteményes kiadását, s az ide karácsonyra immár a hatodik ötkötetes sorozata jelent meg a Magyar remekíróknak: Madách Imre, Arany László, Fazekas Mihály és Gvadányi József munkáival gyarapítván irodalmunk e kincsesházát, Tompa Mihály munkáinak harmadik, s Vörösmarty műveinek befejező kötetével együtt.

Az új sorozatnak talán legértékesebb köteté az, a mely Arany László válogatott munkáit tar-

talalmazza. Kozma Andor rendezte sajtó alá, megfestvén nagyrétkéti bevezetésében a maga velős tollával Arany László életpályáját, lelki vívodásait, jellemzővén költői és szépiroli munkásságát a szeretettel, de igazságosan kijelölvén azt a helyeit a mely e kiváló elmélet irodalmunkban megillet. A kiegyezési korszak tehetséges magyarjainak típusát rajzolta meg Kozma Arany Lászlóban, kidomborítván a politikai bizonytalanság benító hatását a költészetre. A kötet mag Arany László minden értékes munkáját tartalmazza. A költői művek közül az Elfrédit, a Döbblékok kísét és a Hunok harcát; a tanulmányokból háromat: Magyar népmeséinkről. A magyar politika költészetről és A magyar emigráció mozgalmát.

Gvadányi és Fazekas válogatott műveit egy kötet foglalja össze, a melyet Négyesy László rendezte sajtó alá, egyben két hosszabb becces tanulmányban méltatván irodalmunk e két régi utó bajnokának életétgés működését. Gvadányi egy falusi notárius budai utazása című éppozat, Fazekasnak Ludas Matyiát s 27 kisebb költeményét közli ez a kötet.

Madách Imre munkáit Alexander Bernát rendezte sajtó alá. Ez ember tragédiáján kívül Madách költeményeinek legjavát válogatta ki nyolc csoportba, osztva: Szeretlem, Bemsi küzdes mel. A bevezető tanulmány a jeles estétikusnak egyik kis remekműve, mely a költő életéből magyarázza a költő hatalmas alkotásait, s mintegy bevezeti az olvasót. Ez ember tragédiájának művészi és bölcselmi titkaiba.

A Vörösmarty kötet (Vörösmarty munkáinak hatodik köteté) befejezi a gyűjteményben a Zalán futása nagy költőjének összes műveit. A Dramaturgiai Lapokat közli három részben: Elméleti töredékek, Dramabírálatok és Játékzsúai Krónika. Nagyon becces a kötet végén lévő Névmutató és a tárgyalat darabok betitrendes jegyzéke. E hatkötetes Vörösmartyt Gyulai Pál avatott keze rendezte sajtó alá.

A Tompa-kötet Tompa Mihály munkáinak harmadik köteté. Légy József rendezte sajtó alá, s ebben a kötetben Tompa balladáit, beszélyeit és regéit foglalta össze.

Az új sorozatban lévő arányékek (Madách, Arany László, Fazekas és Gvadányi) R. Hrsch Nelli művészi rajzónját dicsérik.

Az új öt kötet a gyűjtemény eredeti programjához híven az 55 kötetből a magyar irodalom különböző korú kincseit ragadta ki és sorozta egymás mellé a sorozat keretén belül. Az új kötetek beilelnek a maguk helyére a teljes gyűjteményben, a mely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A Fazekas-Gvadányi kötet a VI., a Vörösmarty kötet a XXVII., a Tompa kötet a XXXIX., a Madách kötet a XLIX. és az Arany kötet az LII. költő lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállítása mindenképpen a régi. Csupa díszes ékesi tét kötet, a melyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyezhet. Az 55 kötetes teljes gyűjtemény ára 220 K, s az egész gyűjtemény pár koronás havi részletfizetéssel is megrendelhető.

2045

Ez év legnagyobb tanulsága tehát, hogy sűrűs szükség van az anyagi, gazdasági megerősödésre.

De ez nem minden. ennek a sivar, szomorú esztendőnek sok tanulsága van, amelyek kiváltképp a napi politikai eseményekből vonhatók le. Az a sok botrány, amely az elmúlt évben lezajlott, me fássultá tette már a nemzetet, ez a politikus nemzetet, a napi politika iránt, amely pedig a nemzet ügyét szolgálja.

Mi lehet ennek a tanulsága? Csak egy! A botránnyok nem lehetnek eszközök még a legszentebb ügy szolgálataiban sem.

A botrány megöli magát az ügyet, a benne való hitet. Józandjunk tehát ki a botránnyok mámorából. Magyar magyarral áll szemben. Ne feledjük el tehát, hogy minden harcunknak, minden küzdelmünknek az egymás iránti szeretet kell, hogy legyen az alaptörvénye.

Ezen a pajzsán és ezzel a pajzsával győzni fogunk nem egymáson, hanem az ellenségén.

Itt állunk az új év küszöbén. Sok küzdelmet, sok viharot ígér, de reméljük, hogy a viharok végre kiszűtik a légtér és az igazi nemzeti boldogság látóhatára végre kiderül. Hogy így legyen, igaz szívvel óhajtuk. A múlt év sok keserve, hazugsága, bűne és botránya muljon el mint egy rossz álom s a mi következik, az a józan, friss termékeny ébrenlét legyen. Boldog új évet ennek a szegény nemzetnek, boldog új évet mindenkinek!

Didergő felek.

— Fittelen folyosók. —

A megyei lapok hasábjain minden évben megújul a panasz, hogy a hatóságoknál a járás- és szolgabíróságoknál a felek részére nincsenek fűtött várótermek.

A felek nagyszámát d. e. 9 órára idézik meg. A fél dermesztő téli időben már éjfél után félkeredek, hogy több órára fekvő városba kilenc órára megérkeznek, mert ha csak öt perccel késik is, a bíróság „elmacsajol”.

Elképzelhetjük, hogy sokszor 10—12 fok hidegben, vékony gunyában kocsin ülő, avagy gyalogoló ember, milyen elgimberdített tagokkal érkezik meg. A metsző fagy, a hóföregtetet hajtó kegyetlen szél át meg átjárja testét, úgy hogy szinte tehetetlenül ér az őt megidéző hatóság folyosójára. A legtöbb zalamegyei hatóság folyosóján nem fűtik. A kegyetlen téli ut befejezése után a szegény feleknél összefáztottan kell a hideg kietlen folyosóban tiporolni órahosszakig míg a tárgyaló bíró beszélgethata őket. Ha telen megnezzük a megyei hatóságok folyosóit, valóságos szibériai kép tárul élénk. Szegény, sokszor lerongyolódott parasztok, öreg anyókák, polýsbabákat tartó asszonyok, serdülfőb gyermekek didegnek, fáznak a folyosón és fájdalmasan szánálkodnak a tirthetlen hideg ellen, mert a m. kir. spórolási erély és tapintat úgy látszik sajnálja a fát, a paraszt börtölét.

Az a szegény nép pedig jegyzőkönyvi, melékletti meg tudja a jó ég mi mindenféle bélyegilleték és költség címén fizet annyit a magas kincstárnak, hogy ez a sokszor nagyon haszontalan ügyekben beicált feleket legalább olyan lég mérsékelti helyi-

ségen fogadja, a milyent a járásbíró- és szolgabírói urak kutyái is megkívánák.

Úgy-e azt hiszed most már kedves olvasóm, hogy a hatóságok csakugyan nem gondoskodnak arról, hogy a felek egészségét a hivatalos helyiségben megvédjük? Akkor csalódlól! Oh a mindenkéror gondoskodó legfelsőbb hatalom, az állam gondoskodik bizony a megidézett felek testi jóvártól.

Köpcésészeket állít a fűtellen folyosókra! Hát nem méltányolod-e ezt a modern hygieniát? A megidézett fél náthát kaphat, esetleg lefagyhat a füle, mindenesetre kap egy kis hűstét, a nyomában pedig jókora tüdőbajt. Ez mind semmi. A fő az, hogy a paraszt vízbe és bádog eszébebe köpjön. Ha ezt nem teszi, akkor kihágást követ el, de ha az állam spórolása, vagy körül nem tekinése miatt az államszolgák dermesztő folyosón és kegyetlen udvaron 3—4 óráig való várakozás közben agyon hül, ez az állam részéről nem kihágás. Hogy micsoda: azt találok ki azok, akiket az Isten megáldott azzal a híres n. kir. ésszel.

A kir. törvényszék cinók urak, az alispán ur és ha szükséges: az igazságügy- és belügyminiszter urak figyelmet félhívjuk a zalamegyei hatóságok fűtellen folyosóira, ezekre a megyeinkbeli kintzokamrára. A községség nevében kívánjuk a haladéktalan intézkedés avégett, hogy a megidézett felek egészségéről 10—12 fokos hidegben ne pusztán köpcésesekkel, hanem barátságos, meleg helyiségekkel gondoskodjanak.

Ezt a kis figyelmet elvárhatja a jogkereső községség azért a tömördek bélyegért, amelylyel az állam elég alaposan és gyakran megadóztatja.

Egy orvos.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Grész Ernő csáktornai áll. tanítóképző intézeti segédtanárt a IX. fizetési osztály 2-ik fokozatába rendes tanárrá kinevezte. A zalaezsergési m. kir. pénzügyigazgatóság Andor István zalaegerzsergi m. kir. diktalan adóhivatali gyakornokai ugyanazon adóhivatalhoz díjas gyakornokká nevezte ki. A zalaegerzsergi m. kir. pénzügyigazgatóság Domján József érettség vizsgálatot tett zalaegerzsergi lakost a zalaegerzsergi m. kir. adóhivatalhoz, Polgár Gyula érettség vizsgálatot tett keszthelyi lakost a keszthelyi m. kir. adóhivatalhoz diktalan adóhivatali gyakornokká kinevezték. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Alszezgy Alajos és Fischer Endre csáktornai állami polgári iskolái rendes tanítóit a IX-ik fizetési osztályba, Szathmáry Károly tanítóit a balatonfűrdői állami felső népiskolához, Egy Fanni keszthelyi állami polgári leányiskolai tanítóit, Kelemen János a csáktornai állami polgári iskolához berendelt állami elemi iskolai igazgató tanítóit, oklevéles polgári iskolai tanítóit Balázs Márton zalaegerzsergi állami felső kereskedelmi iskolai helyettes tanítóit a X-ik fizetési osztályba rendes tanítókká nevezte ki; Konkódy Terézti pedig a csáktornai állami polgári leányiskolához rendelte ki.

— **Közgazgatási gyakornok.** Hertelendy Ferenc Zalamegye főispánja dr. Huszár Pál csáktornai lakos, ügyvédjelöltet tv. közigazgatási gyakornokká a csáktornai szolgabírószághoz kinevezte.

— **Eljegyzések.** Kreister Alajos a „Hungaria” ernyőgár vezetője eljegyezte Mandelbaum János helybeli kereskedő kedves és szeretetreméltó leányát Etelkát. —

Hernfeld Dávid az alsólendvai hitközség kántora eljegyezte özv. Sommer Szidóniát. —

— **Ujlaki Károly György helybeli illetőségű, dévai m. kir. adótit. tartálkos cs. m. kir. hadapród-íztelhetések, lapunk volt munkatársai eljegyezte özv. Illyés Istvánné urnó bájos és kedves leányát: Irmsukát Seeben-Boiczán. Gratulálunk!**

Zalamegye néprajzi kincsei.

Írta: SÁGI JÁNOS.
VIII.

Figyelemreméltó tárgyak a pásztorok barányaszoktatói is. Ezek a háztartási-és gazdasági eszközöknek fából kifaragott kicsinyített utantáztai. A juhász minden tárgyból két darabot faragott. A barányaszoktató fél-párját a most szüetített barány nyakára, másik fél-párját pedig az anyabírka nyakára köfti. Már most, ha az újszülött barány elkeverednek, akkor a nyakán lévő pl. balta-alak után keresik azt a bírkát, melynek szinten balta-alak van. Így szoktatják össze az anyát a barányával. A bírkaszoktató, vagy mint másképp mondják rovások, faragásában is nagy ügyességet fejt ki az irni nem tudó juhász. Az irni tudás terjedésével ezeknek a faragásoknak divatja is mulik, mert a pásztor a szoktatók gazdag változatának faragása helyett, lemezekre számolt ír, s ezeket köfti az állatot nyakára.

A gazdatisztelet nagy szolgálatot tesznek a néprajzi muzeumnak, ha ezeket az ügyes faragásokat összegyűjtik, melyekben visszatükrözödnék az illető község jellegzetes használati eszközei.

A pásztor házában is kutasunk a lomok között. Itt is sok olyan elvetett tárgyat találunk, melyek változott viszonyokról beszélnek. Ott van például a régi pásztorok kutyáinak nyakán hordott szeges örv. Régente szükség volt erre, mert a vidéken farkasok jártak, a melyek legelőször a kutya nyakába haraptak. A szükséges nyakraváló tehát védelmül szolgált. Mióta a farkasok elpusztultak, a lomok közé került az ör is.

Ime, egy-egy tárgy miként beszél az idők változásáról.

Az értelmes, természetes eszű pásztorokkal ereszkedünk beszédbe. Jegyezzük föl a természeti jelenségekre vonatkozó megfigyeléseiket, az ezekre alapított, sokszor frappáns következtéseiket.

Össze kell gyűjtenünk a vadászatra vonatkozó régiebb eszközöket is. Ezek között kevés népiést találunk, mert a halászsattal ellenkezőleg a vadászat jobban az urak kedvtelése volt. Mindemellett akadhatunk 1—1 tárgyat, amely a multakról regél. A vadászat népies jellegű tárgyait leginkább az orvodászoknál keressük. Igaz, hogy ezekhez bájosan férközhettünk könnyen megmagyarázható okok miatt. A nép kezén találunk még érdekes régi fegyvereket. Figyelniüket nagyon leköti a multaknak olyan p sztolya, melyen a tűző-ütötte szikra rubintotta föl a puskaport. Keresniük azután: fejlődés menetét, föl-tüntető egyéb fegyvereket. Pl. az előtöltő, régi kapszlis puskákat a szokat, melyeknek sorozata egész a Manlicherig vezet. A fegyver-gyűjtéünny érdekes és tanulságos osztálya a muzeumnak, melynek különösen a folszolgabírói hivatalok juttathatnak nagy számban azokból a fegyverekből, amelyeket orvodászoktól és fegyver engedéllyel nem bíró emberektől kőbzáltak el.

Tanulmányozzuk a vadfogó csapdákat, töröket, hurokat, vadhívási módokat, madár fogókat. Ezek között bizonyára még mindig találunk újs élemet.

Uri lakokban gyűjtjük a régi vadász-kétséket, kirtöket, töröket, ijákat, nyilakat, lándzsákat, tölténytaszkákat, pisztolyokat, flintákat, fókospuskákat, gyűjtőkészülékeket, stb. stb.

A Franklin-Társulat kiadása.

A Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművei

hatodik sorozata most jelent meg a következő kötetekkel:

Arany László munkái. Sajtó alá rendezte Kozma Andor.
Gvadányi József és Fazekas Mihály. Sajtó alá rendezte Négyesy László.
Madách Imre munkái. Sajtó alá rendezte Alexander Bernát.
Tompa Mihály munkái. III. kötet. Sajtó alá rendezte Lévy József.
Vörösmarty Mihály munkái. VI. kötet. Sajtó alá rendezte Gulai Pál.

A már előbb megjelent öt sorozatban a következő művek jelentek meg.

Arany János munkái. I., II. és III. kötet. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.
Bajza József munkái. Sajtó alá rendezte Badics Ferencz.
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.
Cuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte Zoltvány Irén.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenczi Zoltán.
Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte Váczy János.
Kisfaludy Sándor munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte Heinrich Gusztáv.
Kötecsy Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte Angyal Dávid.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte Kossuth Ferencz.
Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte Erdélyi Pál.
Pázmány Péter munkáiból. Sajtó alá rendezte Fraknói Vilmos.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte Koroda Pál.
Gróf Széchenyi István munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte Berzeviczy Albert.
Szigligeti Ede színművei. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Bayer József.
Tompa Mihály munkái. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte Lévy József.
Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte Endrédi Sándor.
Vörösmarty Mihály munkái. I., II., III., IV. és V. kötet. Sajtó alá rendezte Gulai Pál.

A Magyar Remekírók gyűjteményei tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítőjeként megjelent Shakspeare összes művei hat kötetbe kötve ára 30 korona. melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapnak.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.
(Budapest IV., Egyetem-u. 4.)

INDRA TEA.

Ez a világ legjobb teája. Kifűnő reggelizésre és oszonnára. Legjobb övszer influenza és meghűlések ellen.

Kapható minden jobb fűszerkereskedés- és drogeriában. Nagybani elárúsítás

INDRA TEA IMPORT COMPANY, TRIEST.

Hirdetések

jutányosan felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Köhöges, r. kedtség és hurut ellen times jobb a
RÉTHY-féle

Pemeteftü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kerjünk, mivel sok hasonlatlan UTANZATA van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

A vidéken lakó családoknak
mellőzhetően
a higiénikus és teljesen szagtalan
csész. és kir. szabványozott

szobakloset,

mint olgáns interdarab, bármilyen lakásban
alkalmazható.

Patentáló kocsik
lyg. köpcseszék
idettek és irrigátorok
Mosdó- és fürdőkádak.

pes Árjegyzéket ingyen és bér
mentve küld

GUTTMANN L.

closet-gyár
Budapest, IV., Városház-utca 2. szám
(Kossuth Lajos-utca sarkán.)